

?nstagram Kullan?m Nedenleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?nstagram Kullan?m Nedenleri Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23651>

Özet

Instagram Kullanım Nedenleri Ölçeği (KÖNÖ), bireylerin **Instagram** sosyal medya platformunu kullanma motivasyonları ve altta yatan nedenlerini ölçmek amacıyla Anıl, Sevinç, Güneş ve Yazgı (2020) tarafından geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle kullanıcıların sosyal onay, eğlence arayışı, bilgi edinme ve olumsuz duygusal durumlardan kaçınma gibi temel güdülerini belirlemeyi amaçlar.

Ölçek, toplam 15 maddeden ve dört temel alt boyuttan oluşmaktadır: Popülerlik ve Saygınlık, Etkilenme, Diğerlerini Takip Etme ve Sorunlardan Kaçınma. Maddeler, 5'li **Likert Ölçeği** formatında (1= hiç - 5= her zaman) derecelendirilmektedir. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, ölçeğin Türkçe konuşan popülasyonda **Instagram** kullanım nedenlerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Instagram, kullanım nedenleri, motivasyon, **Sosyal Medya Bağlılık Ölçeği**, psikometri, geçerlik, güvenilirlik, sosyal onay.

Yazarlar

Gülten Anıl, Hümeysra Sevinç, Zeynep Güneş, Zeynep Yazgı.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin **Instagram** sosyal medya platformunu kullanmaya iten spesifik psikososyal motivasyonları bilimsel olarak belirlemek ve bu nedenleri kategorize etmektir. Bu bağlamda, ölçek, kullanıcıların platformda neden zaman geçirdiklerini ve hangi sosyal veya kişisel ihtiyaçları karşılamaya çalıştıkları ortaya çıkarmayı hedefler.

Bu araçın geliştirilmesi, **Instagram** kullanım nedenlerinin akademik literatüre sağlam bir ölçüm aracı olarak kazandırılmasına hizmet etmiş, böylece bu nedenlerin diğer psikolojik değişkenlerle (örneğin, sosyal medya bağlılığı, yalnızlık, öz saygı) ilişkisinin incelenmesi için sağlam bir zemin oluşturulmuştur.

Yapı

Instagram Kullanım Nedenleri Ölçeği, sosyal medya kullanımını güdüleyen ve faktör analiziyle belirlenmiş dört temel psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapılar, kullanıcıların sosyal etkileşim, eğlence ve duygusal düzenleme ihtiyaçlarına odaklanmaktadır.

Ölçekte yer alan dört alt boyut ve madde sayıları şunlardır:

Popülerlik ve Saygınlık: Kullanıcının sosyal çevresinde kabul görmek, beğeni toplamak ve prestij kazanmak için platformu kullanması. (5 madde)

Eğlenme: Vakit geçirme, oyalanma ve içerik tüketiminden keyif alma motivasyonu. (4 madde)

Diğerlerini Takip Etme: Beklenen hayatlar, ilgi alanlar veya güncel olaylar hakkında bilgi edinme, izleme ve takip etme isteği. (3 madde)

Sorunlardan Kaçınma: Gerçek hayattaki stres, can sıkıntısı veya olumsuz duygusal deneyimlerden uzaklaşmak için platformu bir kaçınma mekanizması olarak kullanma. (3 madde)

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları kapsamında hem yapı geçerliliği hem de benzer ölçekler geçerliliği incelenmiştir. Yapı geçerliliğini belirlemek için **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) kullanılmış ve dört faktörlü yapı doğrulanmıştır. Tüm maddelerin faktör yük değerlerinin .65 ile .85 arasında değişmesi, maddelerin ilgili alt boyutlar güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Benzer ölçekler geçerliliği (kriter geçerliliği) incelemesinde, ölçek puanlarının **Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği** puanları ile ilişkisi Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmıştır. Analiz sonucunda, Instagram Kullanma Nedenleri Ölçeği toplam puanları ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği puanları arasında $r = .49$ ($p < .001$) düzeyinde pozitif ve anlamlı bir korelasyon tespit edilmiştir. Bu bulgu, yüksek motivasyonla **Instagram** kullanmanın, sosyal medya bağımlılığı eğilimiyle ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, **Cronbach Alfa Katsayısı** hesaplanarak belirlenmiştir. 15 maddelik ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .82$ olarak hesaplanmıştır. Bu değer, ölçeğin bütününde yüksek derecede güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Alt faktörlerin iç tutarlılık katsayıları ise faktör bazında aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Popülerlik ve Saygınlık: $\alpha = .84$ (Yüksek)

Eğlenme: $\alpha = .79$ (Yüksek)

Sorunlardan Kaçınma: $\alpha = .68$ (Kabul Edilebilir)

Diğerlerini Takip Etme: $\alpha = .63$ (Sınırdaki Kabul Edilebilir)

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla uygulanan **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) öncesinde, örneklemin yeterliliğini değerlendirmek için **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** testi

yapılmıştır. KMO değeri .833 olarak bulunmuştur. Bu yüksek değer, veri setinin faktör analizi için son derece uygun olduğunu göstermektedir.

Analiz sonucunda, ölçeğin toplam varyansın önemli bir kısmını açıklayan dört faktörlü bir yapıya sahip olduğu doğrulanmıştır. Madde faktör yük değerleri .65 ile .85 arasında değişerek, maddelerin faktörlere olan katkısının güçlü ve tutarlı olduğunu teyit etmiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Psikometrik/Öz Bildirim)

Format: 15 madde ve 4 alt boyutlu 5'li **Likert Ölçeği**.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sosyal medya kullanıcıları

Yaş Grubu: Genç Yetkinler ve Yetkinler

Popülasyon Detayları: Instagram platformunu aktif olarak kullanan bireyler.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (1= hiç - 5= her zaman). Yüksek puanlar, ilgili kullanım nedeninin daha baskın olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal medya, kullanım motivasyonları, psikoloji, popülerlik, eğlence, kaçış, Hümeysra Sevinç.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2020 yılında yayımlanan akademik bir makale ile kullanıma sunulmuştur. Ticari veya araştırmaya amaçlı kullanım izinleri ve olası ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Hümeysra Sevinç ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Sorumlu Yazar İletişim: humeyrasevinc.16@gmail.com

Makalenin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [instagram-kullanim-nedenleri-olcegi-toad.pdf](https://dergipark.org.tr/instagram-kullanim-nedenleri-olcegi-toad.pdf)

Makalenin Dergipark linki: dergipark.org.tr

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

Ba?l?k E-posta Adresleri: humeyrasevinc.16@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Makale referans?nda belirtilen ilgili kurum adresi.

Kaynaklar

Anl?, G., Sevinç, H., Güne?, Z. ve Yazg?, Z. (2020). Instagram Kullanım Nedenleri Ölçeğinin geli?tirilmesi ve ölçeğin baz? de?i?kenler aç?s?ndan incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(75), 1185-1197. doi: 10.17755/esosder.526620

Instagram Kullanım Nedenleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: A?a?daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

Ölçekte toplam 15 madde ve 4 alt boyut bulunmaktadır.

Popülerlik ve saygınlık (5 madde)

E?lenme (4 madde)

Di?erlerini takip etme (3 madde)

Sorunlardan kaç?? (3 madde)

Örnek maddeler:

İnsanların be?enisini kazanmak için

Oylanmak için

Yalnız kalmamak için